

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ
ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник кафедри

к. психол. наук, доцент

підполковник

Станіслав ЛАРІОНОВ

_____ 20__ р.

СИЛАБУС

ПСИХОЛОГІЯ СУЇЦИДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ: Перший (бакалаврський)
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ: 05 “Соціальні та поведінкові науки”
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ: 053 “Психологія”

Розглянуто та ухвалено на засіданні
кафедри №_____

Протокол від _____ 20__ р. №_____.

Харків 2020

Інформація про викладача	
Прізвище, ім'я, по батькові	Слурденко Дмитро Олександрович
Наукова ступінь	-
Вчене звання	-
Посада	Старший викладач
Місце роботи	Кафедра психології та педагогіки
Адреса кафедри	м. Харків, вул. Захисників України 3а
Контакти	
E-mail	psynangu@gmail.com
Консультації	
Час	15.00 – 17.30
Місце	611

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 05 “Соціальні та поведінкові науки”	Цикл загальної підготовки
Блоків змістових модулів – 1	Спеціальність: 053 “Психологія”	Рік підготовки:
Змістових модулів – 3		1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – не передбачене		Семестр
Загальна кількість годин - 90		4-й
	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Лекції
		16 год.
		Семінарські (групові)
		30 год.
		Практичні (контрольна робота)
		6 год.
		Самостійна робота
		36 год.
		Індивідуальні завдання: -
		Вид контролю: залік - 2 год.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: ознайомити з фундаментальними засадами психології суїцидальної поведінки, придбання умінь і навичок необхідних військовому психологу у науково-практичній діяльності аналізу феномену та організації умов подолання кризових переживань; теоретична підготовка курсантів до заходів профілактики суїцидальної поведінки.

Завдання:

Знати: категоріальний апарат дисципліни; теоретичні та практичні аспекти сучасної психології суїцидальної поведінки у підходах до самогубства; класифікацію видів суїцидальної поведінки; мотиви суїцидальної поведінки; особливості протікання суїцидальних реакцій та їх психологічний зміст; особливості психологічних станів суїцидентів; класифікацію суїцидентів; психодіагностичні методики визначення суїцидального ризику та схильності особи до самогубства; психологічний зміст основних засобів і методів попередження самогубства; загальні прийоми профілактики виникнення чи розгортання аутодеструктивної поведінки; алгоритми дій психолога у різних випадках, які пов'язані зі спробами самогубства.

Вміти: аналізувати і пояснювати складні соціально-психологічні феномени; визначати за допомогою соціально-психологічних критеріїв ступінь і вид поведінкових і особистісних відхилень; прояви аутодеструктивної поведінки людини; організовувати психологічні умови для допомоги у подоланні і проживанні кризових переживань; використовувати набуті знання, методи психології суїцидальної поведінки у практичній діяльності; визначати ступінь суїцидального ризику та схильність до суїцидальних учинків; застосовувати психологічні та психотерапевтичні методи щодо профілактики самогубств;

Володіти: методами кваліфікованої профілактичної, психокорекційної і розвиваючої роботи у випадках різних відхилень особистісного і поведінкового характеру; взаємодіяти з представниками частин та служб щодо попередження самогубств;

Мати уявлення (бути ознайомленим): з методиками реалізації комплексного супроводу і співпраці з різними фахівцями з подолання девіантних проявів.

3. Зміст навчальної дисципліни (анотація навчальної дисципліни).

Дисципліна «Психологія суїцидальної поведінки» має на меті засвоєння здобувачами вищої освіти системи загальнотеоретичних та практично орієнтованих знань щодо психології самодеструктивної поведінки, основних закономірностей аутоагресивних проявів у психіці людей, соціально-психологічних явищ, що впливають на виникнення негативних психоемоційних станів та суїцидальних реакцій, а також методів і засобів попередження й профілактики самогубств.

Назва модулів і тем	Форми організації навчання, вид навчальних занять кількість годин					Завдання для самостійної роботи
Заняття 6. Теоретичний аналіз проблеми суїцидальної поведінки у контексті гуманітарних наук			2			
Змістовий модуль 2. Суїцидальна поведінка особистості як науковий феномен та проблема						
Заняття 1. Основні теорії суїцидальної поведінки у сучасній психологічній науці	2					
Самостійне вивчення					2	Стресова ситуація як один із чинників суїцидальної поведінки. Психологічні чинники суїцидальної поведінки.
Заняття 2. Особливості розвитку теорії суїцидальної поведінки у сучасній вітчизняній психологічній науці		2				
Самостійне вивчення					2	Організаційна діяльність командира у профілактиці суїцидальної поведінки. Профілактичний вплив командира на підлеглих.
Заняття 3. Сучасні теорії суїцидальної поведінки			2			
Заняття 4. Суїцидальна поведінка та її детермінанти	2					
Самостійне вивчення					2	Мотивація суїцидів.
Заняття 5. Динаміка та особливості суїцидальної поведінки		2				
Самостійне вивчення					2	Структура дій суїцидальної особистості. Підготовка до суїциду, психологічний аспект.
Заняття 6. Психологія суїцидента та її характеристики			2			
Заняття 7. Особистісні екзистенціальні аспекти суїцидальної поведінки	2					
Самостійне вивчення					2	Концепція тіфоаналізу.
Заняття 8. Горе як екзистенціальний стан та чинник суїцидальної поведінки		2				
Самостійне вивчення					2	Стадії прийняття горя. Психологічна допомога при переживанні горя.
Заняття 9. Екзистенціальні стани та суїцидальна поведінка			2			
Самостійне вивчення					2	Навіювання

Назва модулів і тем	Форми організації навчання, вид навчальних занять кількість годин					Завдання для самостійної роботи
						суїцидальних настроїв засобами масової інформації
Модульний контроль						
Заняття 10. Контрольна робота. Теоретичний аналіз суїцидальної поведінки особистості. Основи екзистенціальної психології				2		
Змістовий модуль 3. Суїцидальна поведінка військовослужбовця						
Заняття 1. Суїцидальна поведінка військовослужбовця: її природа форми та характерні ознаки	2					
Самостійне вивчення					2	Топологія індивідуальних стилів суїцидентів. Симптоми, що засвідчують потенційну готовність військовослужбовця до суїцидальних дій.
Заняття 2. Суїцидальна активність військовослужбовців		2				
Самостійне вивчення					2	Прийоми боротьби командирів з емоційним “вигоранням” особового складу.
Заняття 3. Аутоагресія військово-службовця: характеристика та особливості психологічної роботи з нею			2			
Заняття 4. Детермінанти суїцидальної поведінки військово-службовців Національної гвардії України	2					
Самостійне вивчення					2	Фактори які можуть впливати на самогубство у військових і які їх особливості.
Заняття 5. Індикатори суїцидального ризику у військовослужбовців Національної гвардії України		2				
Самостійне вивчення					2	Особливості комунікативних індикаторів суїцидальної поведінки військовослужбовців НГУ.
Заняття 6. Дослідження ауто-агресивної поведінки військово-службовців НГУ			2			
Самостійне вивчення					2	Психодіагностичні методи визначення

Назва модулів і тем	Форми організації навчання, вид навчальних занять кількість годин					Завдання для самостійної роботи
						схильності до самогубств та ступеня суїцидального ризику.
Заняття 7. Аутоагресивна поведінка військовослужбовців НГУ			2			
Заняття 8. Профілактика суїцидальної поведінки військовослужбовців Національної гвардії України	2					
Самостійне вивчення					2	Профілактики суїцидальної поведінки військовослужбовців. Аутоагресивна поведінка військовослужбовців.
Заняття 9. Профілактика самогубств військовослужбовців НГУ			2			
Самостійне вивчення					2	Особливості антисуїцидальної превенції. Комунікація з суїцидентом.
Модульний контроль						
Заняття 10. Контрольна робота. Суїцидальна поведінка військово-службовця, її форми та характерні ознаки				2		

5. Самостійна робота.

Підготовка до групових занять передбачає самостійне вивчення теоретичного матеріалу з кожної теми, наданого в основній та додатковій літературі, конспекті лекцій. При цьому необхідно звернути увагу на необхідність чіткого засвоєння основних термінів та визначень, розуміння їх змісту, обов'язкового аналізу використання теоретичних положень для розв'язання практичних ситуацій.

Підготовка до практичних занять здійснюється шляхом ознайомлення з основними теоретичними положеннями до кожного практичного заняття, нормативною документацією.

Змістовий модуль № 1. Психологія суїцидальної поведінки як галузь психологічної науки.

Заняття № 1

Навчальні питання:

1. Аутоагресія як психологічна проблема.

Питання для самоконтролю:

1) Аутоагресія та самодеструктивна поведінка;

2) Різновиди аутоагресивної поведінки;

3) Аутоагресивна поведінка при депресії.

Література: [1, 2, 3]

Змістовий модуль № 1. Психологія суїцидальної поведінки як галузь психологічної науки.

Заняття № 2

Навчальні питання:

1. Поняття суїцидальної поведінки.

2. Структура суїцидальної поведінки.

Питання для самоконтролю:

1) Суїцидальна мотивація.

2) Психопатологічне і афективно-невропатичне самогубство.

3) Демонстративно-шантажна форма суїцидальної поведінки.

4) Внутрішні і зовнішні форми суїцидальної поведінки.

5) Способи самогубства.

Література: [1, 2, 3]

Змістовий модуль № 1. Психологія суїцидальної поведінки як галузь психологічної науки.

Заняття № 3

Навчальні питання:

1. Історичні погляди на самогубство (античність, середньовіччя, XIX ст., XX ст.)

2. Ставлення до самогубства як до різновиду душевних розладів (Esquirol) та породження «хвороб» суспільства.

Питання для самоконтролю:

1) Уявлення про самогубство у давні часи.

2) Релігійні погляди на самогубство.

3) Сучасний стан розвитку суїцидології як міждисциплінарної науки.

Література: [1, 2, 3, 4]

Змістовий модуль № 1. Психологія суїцидальної поведінки як галузь психологічної науки.

Заняття № 5

Навчальні питання:

1. Основні школи та напрями вивчення проблеми суїциду.

2. Суїцид та інші аутоагресивні форми поведінки.

Питання для самоконтролю:

1) Аутоагресія та самодеструктивна поведінка.

2) Психодинаміка суїциду.

3) Типи непатологічних суїцидальних ситуаційних реакцій.

4) Типологія суїцидентів.

Література: [1, 2, 3, 6]

Змістовий модуль № 2. Суїцидальна поведінка особистості як науковий феномен та проблема.

Заняття № 1

Навчальні питання:

1. Стрессова ситуація як один із чинників суїцидальної поведінки.

2. Психологічні чинники суїцидальної поведінки.

Питання для самоконтролю:

1) Проаналізуйте можливі неадекватні настановлення і переконання особистості, що можуть спричиняти стреси;

2) Перелічіть емоційні ознаки прояву стресу;

3) Індивідуально-психологічні чинники суїцидальної поведінки.

Література: [1, 2, 8, 9]

Змістовий модуль № 2. Суїцидальна поведінка особистості як науковий феномен та проблема.

Заняття № 2

Навчальні питання:

1. Організаційна діяльність командира у профілактиці суїцидальної поведінки.

2. Профілактичний вплив командира на підлеглих.

Питання для самоконтролю:

- 1) Психологічні засоби профілактики самогубств (корекція особистісних установок, аутогенне тренування, психогігієнічний комплекс, прогресивна релаксація, соціально-психологічні тренінги та ін.);
- 2) Особистісні конструкти, на які необхідно здійснювати вплив при проведенні колекційної роботи з суїцидентом;
- 3) Індивідуальні та групові стратегії подолання негативних переживань і почуттів.

Література: [1, 2, 3]

Змістовий модуль № 2. Суїцидальна поведінка особистості як науковий феномен та проблема.

Заняття № 4

Навчальні питання:

1. Мотивація суїцидів.

Питання для самоконтролю:

- 1) Мотиви самогубства.
- 2) Різновиди суїциду. Суїцидальна спроба.
- 3) Гендерні особливості суїцидальної поведінки.

Література: [1, 2, 3, 8]

Змістовий модуль № 2. Суїцидальна поведінка особистості як науковий феномен та проблема.

Заняття № 5

Навчальні питання:

1. Структура дій суїцидальної особистості.
2. Підготовка до суїциду психологічний аспект.

Питання для самоконтролю:

- 1) Основні варіанти особистісного сенсу суїциду: заклик про допомогу.
- 2) Основні варіанти особистісного сенсу суїциду: відмова від життя.
- 3) Основні варіанти особистісного сенсу суїциду: альтруїстичне самогубство.
- 4) Основні варіанти особистісного сенсу суїциду: суїцид-протест.
- 5) Основні варіанти особистісного сенсу суїциду: суїцид-помста.
- 6) Основні варіанти особистісного сенсу суїциду: суїцид-самопокарання.

Література: [1, 2, 3, 5]

Змістовий модуль № 2. Суїцидальна поведінка особистості як науковий феномен та проблема.

Заняття № 7

Навчальні питання:

1. Концепція тіфоаналізу.

Питання для самоконтролю:

- 1) Загальні поняття авітальної активності особистості;
- 2) Зв'язок самогубства з соматичними захворюваннями;
- 3) Основні положення тіфоаналізу.

Література: [1, 2]

Змістовий модуль № 2. Суїцидальна поведінка особистості як науковий феномен та проблема.

Заняття № 8

Навчальні питання:

1. Стадії прийняття горя.
2. Психологічна допомога при переживанні горя.

Питання для самоконтролю:

- 1) Основні варіанти особистісного сенсу суїциду: суїцид-самопокарання.
- 2) Соціоепідеміологічні аспекти суїцидальної поведінки.
- 3) Вплив соціальних зв'язків на суїцидальну поведінку.

Література: [1, 2, 3, 4, 8, 9]

Змістовий модуль № 2. Суїцидальна поведінка особистості як науковий феномен та проблема.

Заняття № 9

Навчальні питання:

1. Навіювання суїцидальних настроїв засобами масової інформації.

Питання для самоконтролю:

- 1) Соціоепідеміологічні аспекти суїцидальної поведінки.
- 2) Вплив соціальних зв'язків на суїцидальну поведінку.
- 3) Феномен масових самогубств.

Література: [1, 2, 3, 6]

Змістовий модуль № 3. Суїцидальна поведінка військовослужбовця.

Заняття № 1

Навчальні питання:

1. Топологія індивідуальних стилів суїцидентів.
2. Симптоми, що засвідчують потенційну готовність військовослужбовця до суїцидальних дій.

Питання для самоконтролю:

- 1) Основні варіанти особистісного сенсу суїциду: суїцид-протест.
- 2) Основні варіанти особистісного сенсу суїциду: суїцид-помста.
- 3) Основні варіанти особистісного сенсу суїциду: суїцид-самопокарання.

Література: [1, 2, 3, 5]

Змістовий модуль № 3. Суїцидальна поведінка військовослужбовця.

Заняття № 2

Навчальні питання:

1. Прийоми боротьби командирів з емоційним “вигоранням” особового складу.

Питання для самоконтролю:

1) Що вважається нормальною поведінкою в бойових обставинах?

2) Що розуміється під делінквентною поведінкою?

3) Прокласифікуйте девіантну поведінку військовослужбовців у бойових обставинах.

Література: [1, 2, 3]

Змістовий модуль № 3. Суїцидальна поведінка військовослужбовця.

Заняття № 4

Навчальні питання:

1. Фактори які можуть впливати на самогубство у військових і які їх особливості.

Питання для самоконтролю:

1) Назвіть причини суїцидальної поведінки військовослужбовців.

2) Охарактеризуйте чинники, котрі можуть впливати на самогубство у військових та їх особливості.

3) Розкрийте зміст профілактики суїцидальної поведінки серед військовослужбовців.

Література: [1, 2, 3, 11]

Змістовий модуль № 3. Суїцидальна поведінка військовослужбовця.

Заняття № 5

Навчальні питання:

1. Особливості комунікативних індикаторів суїцидальної поведінки військовослужбовців НГУ.

Питання для самоконтролю:

1) Внутрішня (психічна) і зовнішня (дієва) форми суїцидальної поведінки.

2) Соціально-правові аспекти суїцидальної поведінки.

3) Соціологічні (об’єктивні) чинники суїцидальної поведінки та їх характеристика.

Література: [1, 2, 3, 12]

Змістовий модуль № 3. Суїцидальна поведінка військовослужбовця.

Заняття № 6

Навчальні питання:

1. Психодіагностичні методи визначення схильності до самогубств та ступеня суїцидального ризику.

Питання для самоконтролю:

- 1) Типологія суїцидентів.
- 2) Вплив соціальних зв'язків на суїцидальну поведінку.
- 3) Зв'язок самогубства з соматичними захворюваннями.

Література: [1, 2, 3]

Змістовий модуль № 3. Суїцидальна поведінка військовослужбовця.

Заняття № 8

Навчальні питання:

1. Профілактики суїцидальної поведінки військовослужбовців.
2. Аутоагресивна поведінка військовослужбовців.

Питання для самоконтролю:

- 1) Завдання профілактичних заходів попередження суїциду;
- 2) В чому полягає сутність локальної профілактики суїциду;
- 3) Складові та їх сутність психопрофілактики в НГУ.

Література: [1, 2, 3, 12]

Змістовий модуль № 3. Суїцидальна поведінка військовослужбовця.

Заняття № 9

Навчальні питання:

1. Особливості антисуїцидальної превенції.
2. Комунікація з суїцидентом.

Питання для самоконтролю:

- 1) Способи впливу на етнокультуральні і особистісні характеристик суїцидента;
- 2) Особливості консультування при суїцидальних намірах;
- 3) Структура бесіди з суїцидентом.

Література: [1, 2, 3, 4]

6. Політика курсу та оцінювання.

Політика щодо дедлайнів (останній строк, коли повинно бути виконано завдання) та перескладання:

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу начальника кафедри за наявності поважних причин (наряд, хвороба).

Політика щодо академічної доброчесності:

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%.

Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).

Політика щодо відвідування та поведінки в аудиторії:

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за кожне практичне заняття курсант отримує оцінку. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

7. Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Оцінка засвоєння навчаним отриманих знань і вмінь, визначається шляхом проведення поточного, модульного контролю та заліку.

Знання курсантів (студентів, слухачів) оцінюються по чотирьох бальній системі. При цьому слід керуватися наступним:

оцінка "відмінно" ставиться, якщо курсант демонструє повні і міцні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, необхідний рівень умінь і навичок застосування отриманих знань, для вирішення завдань у нестандартних (нових) ситуаціях;

оцінка "добре" ставиться, якщо відповідь в основному відповідає переліченим вище вимогам, але використовується певна допомога викладача в ході застосування знань та умінь у новій ситуації, а також під час залучення інших джерел знань, курсант допускає несуттєві неточності;

оцінка "задовільно" ставиться у тому випадку, коли курсант засвоїв основний теоретичний матеріал, але під час відповіді допускає окремі помилки, що не є перешкодою до подальшого навчання; він вміє в основному застосовувати отримані знання для аналізу і оцінки соціально-політичних подій і процесів, для вирішення стандартних завдань;

оцінка "незадовільно" виставляється у тому випадку, коли курсант фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про предмет навчальної дисципліни та її зміст, виявляє здатність елементарно викласти думку; при репродуктивному відтворенні знань допускає суттєві помилки і не може їх виправити навіть за допомогою викладача.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінки			Критерії
за шкалою ECTS	за національною шкалою	за шкалою Академії	
A "Відмінно"	Відмінно	90 - 100	Слухач (курсант, студент) виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; опрацював основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою; проявив творчі здібності у розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального

Оцінки			Критерії
			матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.
В "Дуже добре"	Добре	82 - 89	Слухач (курсант, студент) виявив систематичні та глибокі знання вище середнього рівня навчального матеріалу дисципліни; продемонстрував уміння легко виконувати завдання, передбачені програмою; опрацював літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.
С "Добре"		75 - 81	Слухач (курсант, студент) виявив у цілому добрі знання навчального матеріалу дисципліни при виконанні передбачених програмою завдань, але припустив низку незначних помилок; опрацював основну літературу, рекомендовану програмою; показав систематичні знання з дисципліни; здатний самостійно використовувати та поповнювати знання у процесі подальшого навчання та професійної діяльності.
D "Задовільно"	Задовільно	66 - 74	Слухач (курсант, студент) виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути самостійно.
E "Достатньо"		60 - 65	Слухач (курсант, студент) виявив мінімальні знання основного навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; в основному виконував завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значні помилки у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути лише під керівництвом та за допомогою викладача.
FX "Незадовільно"	Незадовільно	35 - 59	Слухач (курсант, студент) має значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу дисципліни; припускає принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань.
F "Незадовільно"		1 - 34	Слухач (курсант, студент) не має знань зі значної частини навчального матеріалу; припускає принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань; не спроможний самостійно засвоїти програмний матеріал.

Примітка: Підсумкова оцінка формується через розподіл балів між поточним контролем та екзаменом (заліку) у співвідношенні 60% оцінки за практичні дії, семінарів, поточного контролю і 40% - результати екзамену (заліку).

8. Рекомендована література.

1. Профілактика самогубств серед військовослужбовців Національної гвардії України: посібник / О.С. Колесніченко, Я.В. Мацегора, І.І. Приходько та ін. / За заг. ред. проф. І.І. Приходька. – Х. : НА НГУ, 2016. – 117 с.
2. Рютін В.В., Кравченко О.В., Слурденко Д.О. Психологія суїцидальної поведінки: навчальний посібник / За заг. ред. Рютіна В.В. Харків, 2019. 145с.
3. Агаєв Н.А., Кокун О.М., Герасименко М.В., Пішко І.О., Лозінська Н.С. Досвід роботи в армії США та арміях інших країн щодо недопущення втрат особового складу з причин, не пов'язаних із виконанням завдань за призначенням. Методичний посібник. — К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2018. — 156 с.
4. Актуальні проблеми суїцидології / під ред С. І. Яковенка. – К.: РВВ КІВС, 2002. – Ч. 1. – 196 с.
5. Актуальні проблеми суїцидології / під ред С. І. Яковенка. – К.: РВВ КІВС, 2002. – Ч. 2. – 140 с.
6. Ачибалова О. В. и др. Клинико-психологическое изучение суицидентов с пограничными психическими расстройствами. // Современная психиатрия: теория и практика. – СПб.: Медицина, 2002. – С. 227-230.
7. Гроллман Э. Суицид: превенция, интервенция, поственция. Суицидология: прошлое и настоящее: Проблема самоубийств в трудах философов, социологов, психотерапевтов и в художественных текстах. – М.: Когито-Центр, 2001. – С. 270-352.
8. Ласый Е. В. Определение и критерии термина «парасуицид» // Вестник Белорусской психиатрической ассоциации. – 1997. – № 3. – С. 37-39
9. Полетаева О. О., Курпатов А. В. Религиозный аспект психологической и психотерапевтической помощи лицам с суицидальным поведением. // Клинические Павловские чтения: Вып. 5. Кризисные состояния. Суицидальное поведение. – СПб., 2002. – С. 51-53.
10. Попик И. Г. Угроза самоубийства и отношение оставшихся в живых самоубийц к предпринятой ими попытке покончить с собой. // Современные подходы к диагностике и лечению нервных и психических заболеваний. – СПб., 2000. – С. 171-172.
11. Психологія суїцидальної поведінки: діагностика, корекція, профілактика / під ред. С. І. Яковенка. – К.: РВВ КІВС, 2000. – 200 с.
12. Психологія суїциду: навч. посіб. / за ред. В. П. Москальця. – Київ – Івано-Франківськ: Плай, 2002. – 260 с.
13. Гроллман Э. Суицид: превенция, интервенция, поственция. Суицидология: прошлое и настоящее: Проблема самоубийств в трудах философов, социологов, психотерапевтов и в художественных текстах. — М.: Когито-Центр, 2001. - С. 270-35

14. Диагностика суицидального поведения: Метод, рекомендации / Сост. А.Г.Амбрумова, В.А.Тихоненко. - М., 1981. - 196 с.
15. Морозов М., Вашека Т. Основы суїцидології. (Навчальний посібник з спеціальності «Психологія»). Київ, 2002.
16. Ефремов В. С. Основы суицидологии. - СПб.: «Издательство «Диалект», 2004. - 480 с.
17. Моховиков А.Н. Суицидальный клиент: Взгляд гештальт-терапевта // Суицидология: Прошлое и настоящее: Проблема самоубийства в трудах философов, социологов, психотерапевтов и в художественных текстах.- М.,2001.
18. Ясперс К. Необусловленные действия, ведущие за пределы наличного бытия. Суицидология: прошлое и настоящее. - М.: Когито-Центр. 2001. - С. 72-88.
19. Федоренко Р. П. Психологія суїциду: навч. посіб. – Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2011. – 260 с.
20. Психологія суїцидальної поведінки : Посіб. / Д.В. Лебедєв, О.О. Назаров, В.П. Садковий та ін. ; За заг. ред. О.В. Тімченка, ред. О.В. Тімченко . — Х. : УЦЗУ, 2 0 0 7 . - 129 с.
21. Профілактика відхильної поведінки у військовослужбовців: навчально-методичний посібник/ А.М. Романишин, Т.М. Мацевко «та ін.». – Львів: НАСВ, 2017. – 322 с.

9. Питання до підсумкового контролю.

1. Сучасний стан та основні тенденції розповсюдженості самогубств у світі.
2. Сучасний стан та основні тенденції розповсюдженості самогубств в Україні.
3. Поняття та загальна характеристика професійних груп суїцидального ризику.
4. Предмет, завдання, методологічні та природничо-наукові засади суїцидології як науки.
5. Міждисциплінарні зв'язки суїцидології. Психологія суїцидальної поведінки.
6. Філософські, медичні, історико-культурологічні оцінки сутності суїцидальної проблеми.
7. Етапи розвитку суїцидології як науки.
8. Історичні погляди на самогубство (античність, середньовіччя, XIX ст., XX ст.)
9. Ставлення до самогубства як до різновиду душевних розладів (Esquirol) та породження «хвороб» суспільства.
10. Класифікація самогубств Е. Дюркгейма.

11. Основні школи та напрями вивчення проблеми суїциду.
12. Суїцид та інші автоагресивні форми поведінки.
13. Різновиди автоагресивної поведінки.
14. Різновиди самогубств, скоюваних психічно хворими людьми.
15. Типи суїцидальної поведінки психічно здорових людей.
16. Внутрішня (психічна) і зовнішня (дієва) форми суїцидальної поведінки.
17. Соціально-правові аспекти суїцидальної поведінки.
18. Соціологічні (об'єктивні) чинники суїцидальної поведінки та їх характеристика.
19. Соціально-психологічні чинники суїцидальної поведінки як особливості міжособистісної взаємодії і спілкування.
20. Індивідуально-психологічні чинники суїцидальної поведінки.
21. Біохімічні чинники.
22. Мотиви самогубства.
23. Різновиди суїциду. Суїцидальна спроба.
24. Гендерні особливості суїцидальної поведінки.
25. Типи суїцидальної поведінки здорових людей.
26. Типи суїцидальної поведінки психічно хворих.
27. Основні стадії суїцидальної поведінки.
28. Ангедонія досуїцидальної стадії як детермінанта суїциду.
29. Передсуїцидальний стан і антивітальні переживання.
30. Суїцидальна ідеація та її етапи: пасивні суїцидальні думки, суїцидальні замисли, суїцидальні наміри.
31. Гострий і хронічний передсуїцид.
32. Афективно-напружений і афективно-редукований типи передсуїциду.
33. «Гра зі смертю» в передсуїциді. Критерії оцінки вираженості суїцидального наміру.
34. Безпосередня суїцидальна дія.
35. Форми суїцидальної дії: імпульсивна та розгорнута.
36. Вплив психічного стану на інформативність передсмертних записок.
37. Способи суїциду і вплив на них етнокультуральних і особистісних характеристик суїцидента.
38. Антисуїцидальні чинники.
39. Суб'єктивне значення (психологічний сенс) суїцидальної поведінки.
40. Основні варіанти особистісного сенсу суїциду: заклик про допомогу.
41. Основні варіанти особистісного сенсу суїциду: відмова від життя.
42. Основні варіанти особистісного сенсу суїциду: альтруїстичне самогубство.
43. Основні варіанти особистісного сенсу суїциду: суїцид-протест:
44. Основні варіанти особистісного сенсу суїциду: суїцид-помста.
45. Основні варіанти особистісного сенсу суїциду: суїцид-самопокарання.
46. Соціоепідеміологічні аспекти суїцидальної поведінки.

47. Вплив соціальних зв'язків на суїцидальну поведінку.
48. Зв'язок самогубства з соматичними захворюваннями.
49. Психологічний портрет суїцидента.
50. Особливості перебігу суїцидальних реакцій у працівників ОВС.
51. Вплив екстремальних ситуацій на суїцидальну поведінку.
52. Конфліктогенна сутність суїцидальної поведінки.
53. Основні напрями профілактики суїцидальної поведінки.
54. Психодіагностичні методи визначення схильності до самогубств та ступеня суїцидального ризику.
55. Схема збирання анамнезу про суїцидента (фізіологічний, сімейний, особливості онтогенезу).
56. Форми, методи і принципи корекційної роботи з суїцидентами.
57. Психологічні засоби профілактики самогубств (корекція особистісних установок, аутогенне тренування, психогігієнічний комплекс, прогресивна релаксація, соціально-психологічні тренінги та ін.).
58. Особистісні конструкти, на які необхідно здійснювати вплив при проведенні колекційної роботи з суїцидентом
59. Індивідуальні та групові стратегії подолання негативних переживань і почуттів.
60. Особливості консультування при суїцидальних намірах.